

почеркознавчих експертиз та потребують оновлення й додаткових розробок з урахуванням особливостей написання письмових знаків української мови.

Список використаних джерел:

6. Кулагин П.Г., Колтунова А.И. Экспертная методика дифференциации рукописи на мужские и женские, 1970 г., ВНИИ МВД СССР.

7. Модифицированный метод определения пола исполнителя рукописи по средневыворотанному почерку. – В сб.: Экспертная практика и новые методы исследования. № 9. М.: ВНИИСЭ, 1982.

8. Методика определения пола исполнителя кратких рукописных текстов. Учебное пособие, М., 1990 г., ВНКЦ МВД СССР.

9. Івакін Е.О. Теоретичні та методичні питання неідентифікаційних досліджень в судовому почеркознавстві : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Е.О. Івакін . – Київ : Б.в., 2003 . – 16 с. : [Електронний ресурс] / Е.О. Івакін. – Режим доступу : <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:791108/Source:default 3>

4. Неідентифікаційні дослідження у почерку: сучасний стан та перспективи розвитку / С. Й. Гонгало, О. Г. Гайдук, Л. С. Волчук // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 1(11) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n1/15hsytpr.pdf>.

Єфімов Володимир Веніамінович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-
розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ЩОДО
ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНИМ ЗЛОЧИНАМ В АПК УКРАЇНИ**

Проблема відсутності законодавчого визначення терміна «спеціальні знання» викликає жвавий науковий інтерес [1-12].

Це призводить до неоднозначного трактування цього поняття і в науковому, і в правозастосовному аспектах. Правильне розуміння цього поняття може формувати модель їх використання в різних процесуальних формах учасниками всіх видів національних судочинств, передусім, кримінального. Спеціальні знання є елементом, що визначає процесуальний правовий статус відповідних учасників кримінальної процесуальної діяльності, на основі якого формуються їх права, обов'язки;

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

система гарантій; умови та порядок їх діяльності. Як наслідок, дослідна робота з цього питання триває [1].

Головним завданням використання спеціальних знань у ході проведення слідчих (розшукових) дій є сприяння слідчому у виявленні, закріпленні та вилученні предметів і документів яке здійснюється, насамперед, шляхом застосування необхідних технічних засобів і способів. А метою використання спеціальних знань є отримання доказів у кримінальних провадженнях, яке досягається спеціалістом шляхом надання допомоги слідчому в застосуванні експертно-криміналістичних методів і засобів при збиранні, вивченні (дослідженні), перевірці, оцінці та використанні доказів [10].

В умовах масштабних реформ, що здійснюються сьогодні в Україні як у галузі правової регламентації кримінального судочинства, так і організації діяльності органів правопорядку та судів особливого значення набувають завдання щодо вдосконалення наукового забезпечення правоохоронної діяльності. У вказаних умовах нові завдання постають і перед криміналістичною наукою. Зокрема, виникла гостра потреба у розробці нових і вдосконаленні існуючих науково-практичних рекомендацій щодо різних аспектів викриття, розслідування та запобігання корупційних злочинів. Мова йде про розроблення окремих криміналістичних методик розслідування корупційних злочинів, рекомендацій з проведення тактичних операцій за вказаною категорією кримінальних правопорушень, використання спеціальних знань під час їх розслідування [12].

Матеріали кримінальних проваджень за злочинами, що вчинюються в АПК України, вказують на те, що однією з найпоширеніших експертиз з розслідування зазначених злочинів є судово-бухгалтерська експертиза. Вона призначається в тих випадках, коли спеціальних знань слідчого недостатньо для вирішення завдань кримінального провадження. Підставами для призначення такої експертизи можуть бути результати проведення ревізій, а також облікові записи в вилучених документах. Прийняв процесуальне рішення про призначення експертизи, слідчий повинен сформулювати ряд питань, на які необхідно відповісти експерту. У більшості випадків типовими питаннями по таких злочинах є: - встановлення суми збитків конкретними особами; - встановлення періода й суми недостачі; - перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку; - порівняння офіційно вилучених документів з черновими записами; - встановлення механізму створення надлишків, недостачі, вибраковування продукції; - встановлення дійсності документів, що вилучались; - встановлення документів, що сприяли вчиненню шахрайських дій, привласненню або розтраті.

Підводячи підсумок, необхідно зауважити, що знання слідчим та

оперативним працівником основних тактичних аспектів проведення тих чи інших слідчих (розшукових) дій, переліку заходів, які необхідно реалізувати, у кримінальних провадженнях за злочинами в сфері АПК, дозволить їм грамотно й успішно вирішити завдання щодо виявлення, документування та розслідування злочинів у вказаному секторі економіки України.

Список використаних джерел:

1. Когутич І.І. Окремі питання сутності та форм використання спеціальних знань у кримінальному провадженні Вісник Академії адвокатури України том 12 число 2(33) 2015, С. 112-123; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/Users/user/Downloads/vaau_2015_12_2_16.pdf;
2. Що таке «спеціальні знання» в КПК? Єдина служба правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://3222.ua/pro_slujbu.html;
3. Соколовский З.М. Проблема использования в уголовном судопроизводстве специальных знаний для установления причинной связи явлений : автореф. дис. д-ра юрид. наук / З. М. Соколовский. – Харьков, 1968. – 38 с.;
4. Шиканов В. И. Проблема использования специальных знаний и научно-технических новшеств в уголовном судопроизводстве : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / В. И. Шиканов. – М., 1980. – 32 с.;
5. Грамович Г. И. Тактика использования специальных знаний в раскрытии и расследовании преступлений : учеб. пособ. / Грамович Г. И. – Минск : МВШ МВД СССР, 1987.;
6. Махов В. Н. Теория и практика использования знаний сведущих лиц при расследовании преступлений : автореф. дис. д-ра юрид. наук / В. Н. Махов. – М., 1993. – 58 с.;
7. Щербаковский М.Г. Применение специальных знаний при раскрытии и расследовании преступлений./ М.Г. Щербаковский, А.А. Кравченко – Х: Ун-т внутр. дел, 1999. – 78 с.
8. Коваленко В. В. Застосування науково-технічних засобів спеціалістами при проведенні слідчих дій : монографія / В. В. Коваленко. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2007. – 208 с.;
9. Тіщенко В.В. Щодо використання спеціальних знань у кримінальному провадженні / В.В. Тіщенко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (27 листопада 2013 року, м. Одеса). – Одеса: «Юридична література», 2013. – С. 349–353.;
10. Бишевец О.В. Використання спеціальних знань у доказуванні в кримінальних провадженнях / Вісник кримінального судочинства № 2/2015 С. 187-193 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/2_2015_Bushevec.pdf;
11. Кочура О.О. Визначення поняття «спеціальні знання» та їх використання у кримінальному провадженні / Сучасні тенденції розвитку

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

криміналістики та кримінального процесу. Харків, 2017. С. 284-286 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

file:///C:/Users/user/Downloads/Ed48kcNUG2pV5y_qSe_T3vzgs-6C7PG8.pdf;

Ковальов Ю.Ю. Щодо наукової розробки проблем використання спеціальних знань під час розслідування корупційних злочинів / Актуальні питання досудового розслідування та тенденції розвитку криміналістичної методики. - Харків, -2018. - С. 88-89 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3513/Aktualni%20opytannia%20dosudovoho%20rozsliduvannia%20ta%20tendentsii%20rozvytku%20kryminalistychnoi%20metodyky_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y;

Єфімов Микола Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ

Подальший етап розслідування кримінальних правопорушень для працівників поліції є досить складним з огляду на проведення ряду слідчих (розшукових) дій, складних в проведенні як з огляду на сукупність тактичних, так і з огляду на кількість учасників. Серед них однією з найбільш складних за тактикою свого проведення є слідчий експеримент. Тому зрозуміло, що у криміналістичній літературі цьому питанню присвячено багато праць. Звичайно, важливість досліджень учених в даному аспекті є безперечною. В той же час, під час розслідування злочинів проти моральності ця процесуальна дія має певну специфіку, яка потребує додаткового висвітлення. Адже його вчинення пов'язане зі здійсненням ряду взаємопов'язаних дій.

Відповідно до ч. 1 ст. 240 КПК України з метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор має право провести слідчий експеримент шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань [2]. Як бачимо, в диспозиції статті визначається дві його цілі: перевірка показань на місці та безпосередньо слідчий експеримент. Зрозуміло, що вони вирішуються в рамках однієї процесуальної дії, але їх досягнення має певну специфіку.